
POTEK RAZISKOVALNEGA DELA V VASI GLOBASNICA NA JUŽNEM KOROŠKEM V AVSTRIJI

Od ideje h knjigi

Polona Sketelj

165

IZVLEČEK

Kot že sam naslov besedila "Potek raziskovalnega dela v vasi Globasnica na južnem Koroškem v Avstriji" pove, avtorica v njem kritično analizira potek lastnega raziskovalnega dela v vasi Globasnica na južnem Koroškem, katerega rezultat je knjiga Na stičišču dveh kultur, s podnaslovom Med delovnim in prostim časom v Globasnici.

ABSTRACT

As indicated by the article's title - The process of the research work in the village of Globasnica, South Carinthia, Austria - the author presents in it a critical analysis of the process of her own research work in the village of Globasnica in South Carinthia which resulted in the book Na stičišču dveh kultur: med delovnim in prostim časom v Globasnici (At the junction of two cultures: Work and leisure in Globasnica).

Od leta 1991 raziskujem različna vprašanja življenja Slovencev na južnem Koroškem v Avstriji. Poleg nekaterih ozko zasnovanih vsebinskih sklopov (raziskave življenja starostnikov, slovenskega knjižnega trga, bralnih navad, navad kupovanja literature, založništva, socialne kulture...), ki sem jih opravila v preteklosti, sem raziskovanju življenja na južnem Koroškem posvetila tudi diplomski nalogi na obeh študijskih smereh. Na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani sem diplomirala z delom Na stičišču dveh kultur, ki nosi podnaslov Med delovnim in prostim časom v Globasnici. Omenjeno delo, ki je leta 1995 izšlo pri Krščanski kulturni zvezi in Narodpisnem društvu Urban Jarnik v Celovcu, začenjam z besedami:

"V Globasnico sem prišla, da bi napisala diplomsko nalogo. Ob tem sem si zadala nalogo, da proučevano okolje čimbolj spoznam, doživim in razumem. Z dodatnim razmišljanjem in raziskovanjem je diplomatska naloga prerastla v knjigo. Kljub nekaterim spremembam, ki so rezultat nadaljnje raziskave, v knjigi namenoma ohranjam nekatere izraze in način podajanja vsebine... S tem, ko ostajam zvesta prvotni nalogi, želim bralcem približati potek raziskave, naloge in cilje, ki sem si jih zadala kot diplomantka Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani..."

V nadaljevanju bom predstavila potek raziskovalnega dela v Globasnici, katerega rezultat je omenjena knjiga.

1. VSEBINSKA ZASNOVA RAZISKAVE

Globasnica leži ob severnem vznožju Pece na 538 metrov nadmorske višine in obsega 3777 ha skupne površine. Na severu se odpira proti mestu Pliberk, na zahodu jo omejujeta vas Podjuna in Junska gora, na vzhodu pa vas Bistrica. Z omenjenimi kraji jo povezujejo tri ceste, ki potekajo skozi vas. Upravno-politično sodi v velikovski okraj. V vasi je občinsko in farno središče. Občina z istim imenom obsega poleg Globasnice še Podjuno, Malo ves, Podroje, Šteben, Večno ves, Slovenijo, Strpno ves in Čepiče. V faro Globasnica pa poleg Globasnice sodijo še Mala ves, Slovenija, Podjuna in Podroje. V vasi je središče občinskega kulturnega dogajanja, saj tu potekajo vse najpomembnejše kulturne prireditve. Tu ima sedež Slovensko kulturno društvo, ki je poleg Slovenskega prosvetnega društva v sosednji vasi Šteben edini nosilec kulturnega dogajanja v občini.

166

Z Globasnico in Globašani sem se prvič srečala septembra leta 1993 na sestanku Slovenskega kulturnega društva.¹ Prvzaprav je bilo to prvo srečanje usodno za moje nadaljnje delo. Na sestanku se je namreč zbralo kar precej vaščanov, ki so, potem ko sem predstavila svoj načrt dela v Globasnici, izrazili vrsto že vnaprej pripravljenih želja in odprtih, še ne raziskanih vprašanj iz njihovega vsakdanjega načina življenja. Vprašala sem se, zakaj prvzaprav ne bi vsebinskega okvira moje naloge določili tisti, ki živijo življenje, ki ga sama lahko le opazujem in ga skušam razumeti. Odločila sem se, da bodo vsebino naloge o Globasnici določili Globašani, dokončno krojila in oblikovala pa jo bom sama. Na podlagi prvih pomenkov z Globašani sem oblikovala vsebinski koncept naloge in v skladu z njim začela zbirati vire.

V njihovih pripovedih so prevladovalе družbene teme, zlasti tiste, ki jih v etnološki sistematiki lahko uvrstimo v socialno kulturo. Naši pogovori so se, ne glede na to, kako smo jih začeli, vedno končali pri medsebojnih odnosih, soseski, neformalnih in formalnih zvezah ter drugih pojavih s področja socialne kulture. Kmalu sem tudi z lastnim opazovanjem ugotovila, da prav te teme tačas prevladujejo v življenju mojih sogovornikov. Razlogov za to je verjetno več, skupaj z Globašani smo spoznali le nekatere:

1. S pojavom industrializacije se je nekdanja socialno povezana vaška skupnost spremenila v skupek individualnih, med štiri stene družinskih skupnosti zaprtih življenj. Vsi vaščani, ne glede na starost, občutijo današnje vaško družbeno življenje kot odtujeno in se v pogovoru nenehno nostalgичno vračajo k nekdanjim tesnim in spontanim stikom med vaščani. Kljub temu pa ugotavljajo, da tudi danes v sicer odtujenem vaškem življenju Globašane nekaj združuje in jim omogoča ohranjanje kontinuitete v vaškem življenju. Skupaj z Globašani sem skušala ugotoviti, kaj jih povezuje in kje so razlogi, da se vedno bolj oddaljujejo drug od drugega.

2. Pripisovanje tolikšnega pomena družbenemu življenju je tudi posledica in odsev razmer na celotnem ozemlju južne Koroške, kjer so prebivalci zaradi različnih kultur, jezika, ideološkega in svetovnonazorskega prepričanja podvrženi nenehni preizkušnji medsebojnih odnosov.² Te in podobne vzroke današnjega povezovanja in razdruževanja med vaščani sem, kot že rečeno, ugotovila ob pomoči Globašanov.

¹ Zamisel za raziskavo o Globasnici se mi je porodila potem, ko so mi na Krščanski kulturni zvezi povedali, da je Globasnica vas, ki je še popolnoma neraziskana, čeprav njeni prebivalci že dolga leta gojijo pestro kulturno življenje. Podobno mnenje o dogajanju v Globasnici sem zasledila pri prebivalcih drugih koroških vasi. Nekateri so celo menili, da je Globasnica kulturno središče celotne Podjune. (op. av.)

² Globasnica je ena od štirinajstih občin, v katerih je slovenščina z zakonom priznana kot uradni jezik. (op. av.)

Težišče raziskave so torej družbeni odnosi, vendar ne le družbeni odnosi sami zase, iztrgani iz širšega konteksta razmer, v katerih se ustvarjajo in kalijo, ampak samo v povezavi z njimi. Zanimale so me vsakokratne situacije in oblike medsebojnih odnosov, njihovo spreminjanje in ohranjanje v prostoru in času ter pglavitni družbeni in drugi dejavniki, ki vplivajo na njihovo ustvarjanje, ohranjanje in spreminjanje. Čeprav so v ospredju mojega izvajanja vsebine s področja socialne kulture, se nisem popolnoma in že vnaprej odrekla pojavom materialne in duhovne kulture. Obravnavala sem jih skupaj z drugimi dejavniki, ki so ali pa še vplivajo na družbene odnose v vasi. S predstavitvijo najrazličnejših oblik družbenih odnosov želim prikazati prevladujoči način življenja v lokalno in časovno natančno določenih okvirih. Omenjena raziskava je torej predstavitev vsakdanjega načina življenja na mikroravni, na ravni vsakdanjosti.³

Knjiga je sestavljena iz dveh osnovnih delov. V prvem obravnavam spremembe v socialnoekonomski podobi vasi, osnovne vire za preživetje, način prilagajanja materialnih dobrin in družbene odnose, ki se ustvarjajo na tej podlagi. Drugi del knjige je prikaz tistih formalnih in neformalnih stikov med vaščani, ki ne temeljijo na prilagajanju osnovnih virov za preživetje. Prav zato je podnaslov knjige Med delovnim in prostim časom v Globasnici. Globašane sem torej spoznali kot socialne osebe – kot udeležence v socialni interakciji, Globasnica pa je zame postala organizirana celota, ki jo lahko opredelimo s pojmi socialna skupina, socialna mreža, korporativna mreža, primarna in sekundarna skupina. In zakaj Na stičišču dveh kultur? Globasnice nisem preučevala zaradi nje same, obravnavala sem jo kot zgled nekega načina življenja, simptomatičnega za način življenja v podobnih vaseh v Podjuni oziroma na celotnem ozemlju južne Koroške. Pravzaprav namen mojega dela v Globasnici ni bil iskati enkratne, lokalno omejene in neponovljive pojave, vendar sem želela prikazati enega od načinov življenja v določenem prostoru (mislim širše na ozemlje južne Koroške v Avstriji) in času. Vzroke za pojave v vaškem življenju lahko najdemo tudi zunaj vasi, kar kaže na vzporednice med življenjem v vasi in širšim družbenopolitičnim dogajanjem. Prav tako skušam v knjigi opisati položaj in pomen Globasnice v tem širšem družbenopolitičnem dogajanju. Poznavanje najpomembnejših konkretnih oblik življenja na mikroravni, v majhnih družbenih enotah ali pri njihovih članih, nam omogoča spoznanja o vsakokratnem prevladujočem načinu življenja in njegovih pglavitnih alternativah na širšem območju. Tako so v delu prikazane nekatere bistvene značilnosti življenja na dvojezičnem ozemlju južne Koroške, na stičišču dveh kultur.

V raziskavi obravnavam Globasnico kot celoto, posameznik me je zanimal kot družbeno bitje, in sicer le v "družbenih oblikah, v katerih živi in prek katerih komunicira s svojim socialnim in kulturnim okoljem".⁴

Pripovedovalci so se mi predstavili kot individuumi z lastnimi življenjskimi zgodbami, ob tem pa so izrazili tudi krajevno identiteto in pripadnost skupnosti kot celoti. Le z upoštevanjem vloge in položaja vsakega posameznika v obravnavani skupnosti

³ Način življenja na ravni vsakdanjosti je redukcija vseobsežne problematike načina življenja na raven vsakdanjika lokalnih, poklicnih in drugih skupin in tipičnih posameznikov te ali one etnične skupine v določenem času... Etnologi se sicer ne ukvarjamo z raziskovanjem družbenih, gospodarskih, političnih in kulturnih sistemov v njihovem globalu, toda na mikroravni, v okviru krajevnih in podobnih študij, nas zanimajo vsi navedeni vidiki v njihovi celoti. (Kremenšek, S: Etnološki razgledi in dileme 2, str. 103)

⁴ Mojca Ravnik ugotavlja, da se etnologija prav po tem loči od nekaterih drugih ved (na primer od psihologije, seksologije, pedagogike, socialne medicine in tako dalje), ki jih posameznik zanima kot individuum sam po sebi in ne kot družbeno bitje. (op. av.)

sem lahko v njej spoznala prevladujoči način življenja. "Za etnologijo kot družbeno vedo je najprej zanimiv odnos pripadnikov različnih družbenih skupin do istega kulturnega okolja – njihov način življenja."⁵ Načini življenja v nekem okolju so številni. Nanje vpliva vrsta dejavnikov, med njimi tudi družbeni, ekonomski, simbolni položaj vsakega posameznika. Iz obširnih pogovorov s pripovedovalci je nastal grob mozaik o svetu, v katerem živijo in so živeli prebivalci Globasnice. Glede na to, da se navedena raziskava navezuje na vas kot celoto, sem iz vseh teh posameznih različnih oblik načina življenja skušala izluščiti prevladujoči način življenja, ki ga določa družbeno okolje – Globasnica.

V delu navajam veliko pripovedi, ki sem jih posnela med terenskim delom. Navajam jih dobesedno, in sicer tako, da ohranjam jezikovno obliko, ki so jo pri pogovoru uporabljali moji sogovorniki. Čeprav je besedilo zaradi tega nekoliko teže berljivo, sem se za takšno obliko zapisovanja odločila, ker menim, da je tudi ta odsev razmer, v katerih Globašani živijo. S spreminjanjem besedila v knjižno slovenščino bi marsikdaj spremenila njegovo povednost ali celo pomen. S številnimi pripovedmi sem želela bralcu predstaviti Globasnico skozi usta Globašanov in mu jo tako čim bolj približati. Življenje v njihovi vasi sem torej opisala z njihovimi lastnimi besedami. Ali kot pravi etnologinja Mojca Ravnik: "V besedilu navajam veliko neposrednih pripovedi, ker so zgovorne in ker so tisti odsev situacije, ki ga je s črkami na papirju najlažje posredovati (laže kot druge elemente, npr. stanovanjsko opremo, obleko, prehrano, verovanje itd.)."⁶

S pripovedovalci sem se pogovarjala v pogovorni slovenščini, saj globaškega narečja ne znam govoriti. Posamezne narečne izraze, ki sem jih sčasoma osvojila, sem uporabljala le, če niso razumeli ekvivalentnega izraza v pogovorni oziroma knjižni slovenščini. Moje znanje narečja ni bilo tako dobro, da bi se lahko pogovarjala v njem. Vprašani so mi odgovarjali v narečju, pogovorni slovenščini in slovenščini, ki se je približevala knjižnemu jeziku. Najpogosteje so pri pogovoru uporabljali vse tri navedene jezikovne zvrsti, in sicer tako, da so posamezne izraze med seboj dopolnjevali in sestavljali v jezikovno mešane povedi. Zapis neposrednih povedi v knjigi torej ni prikaz globaškega narečja, ampak jezikovne oblike, ki jo Globašani uporabljajo pri komunikaciji s tujci iz Slovenije, ki ne govorijo globaškega narečja. Pravzaprav je bil za mnoge pogovor z menoj preizkušnja znanja knjižne slovenščine⁷, čeprav sama tega nisem želela in sem si celo prizadevala, da bi z menoj govorili v narečju. Kasneje sem ugotovila, da je kakršno koli siljenje v uporabo narečja nesmiselno, ker so se pripovedovalci ne glede na moje želje tako ali tako vedno znova vračali v jezikovno obliko, ki se jim je za komunikacijo z menoj zdela najprimernejša. Opazila sem, da čim večkrat sem prišla v hišo in čim bolje so me poznali, tem bolj so pri komunikaciji z menoj uporabljali narečje.

Ker nisem lingvistka in tudi ne domačinka, sem se pri transkripciji besedila odločila za preprosto obliko, ki sicer upošteva polglasnike in vokalne posebnosti, vendar ne v

⁵ M. Ravnik: Galjevica, str. 2.

⁶ M. Ravnik: Galjevica, str. 6.

⁷ Prav tako kot v drugih vaseh na južnem Koroškem tudi v Globasnici srečamo dva jezika. Skoraj vsi Globašani aktivno obvladajo lokalno slovensko narečje, lokalno nemško narečje in standardno nemščino, nekateri pa tudi knjižno oziroma pogovorno slovenščino. Večina slovensko govorečih vaščanov je na globaško narečje ponosna, saj pravijo, da je njihovo narečje nekaj posebnega, nekaj, kar jih loči od okolice. Med seboj komunicirajo v narečju tudi v prisotnosti slovensko govorečih tujcev, ki prihajajo iz Slovenije, s katerimi se sicer pogovarjajo v pogovorni slovenščini oziroma v slovenščini, ki se približuje knjižnemu jeziku. Zelo pa so kritični do domačinov, ki v komunikaciji z njimi v vsakdanjih situacijah uporabljajo jezikovne prvne iz višjih jezikovnih plasti. Zanje pravijo, da so vzvišeni. (op. av.)

obliki, ki bi jo sicer zapisal lingvist. Opustila sem razne znake diferenciranega fonetičnega zapisovanja. Navedeno besedilo torej v lingvističnem pogledu ni zapisano povsem korektno, vendar menim, da oblika ne zmanjšuje njegove povednosti. Poleg tega pa med strokovnjaki lingvisti tako ali tako ni enotnega mnenja o načinu zapisovanja narečja za vsakdanjo rabo. Za zgled načina zapisovanja besedila sem vzela delo Franca Merkača in Marije Jurič z naslovom *Dob: o vaškem vsakdanu*.⁸ Omenjena avtorja takšno transkripcijo utemeljujeta takole:

1. "Iažja čitljivost besedila za nestrokovnega bralca,
2. poskus približevanja govorni praksi tudi pri zapisovanju,
3. upoštevanje originalnosti izjav in s tem povezana minimaliziranost izgube informacij."⁹

Največ pozornosti posvečam življenju v dvajsetem stoletju, v prejšnja stoletja posegam le toliko, kolikor je to potrebno za pojasnitev nekaterih pojavov iz polpreteklega in sodobnega vaškega življenja. Za takšno časovno "izhodišče" sem se odločila predvsem iz dveh razlogov:

1. "Vsakdanje življenje v našem stoletju je problem, ki je živ. Njegovo razkrivanje pomaga reševati življenjska vprašanja še živečih ljudi."¹⁰ V delu sem prisluhnila številnim po moralnem in ideološkem prepričanju, socialnem, simbolnem in ekonomskem položaju različnim ljudem, ki so mi vsak na svoj način razlagali življenje v vasi in težave, ki se v njej pojavljajo. Nisem jim ponujala rešitev zanje, ker to ni bil moj namen in končno tudi ne pravica, ampak sem le zapisala vse te različne poglede na isti pojav v vaškem življenju. Kjer so občutili konflikte med sabo in okoljem ter med sabo in drugimi prebivalci in kjer so videli težave v vaškem življenju, sem jih zapisala, prav tako tudi rešitve, ki so jih **sami** ponujali. V delu podajam mnenja ljudi, ki sicer le redko sedejo skupaj za mizo, morda je prav to prvi korak, da bodo videli podobnosti in sprejeli razločke.¹¹

2. Iz sodobnega življenja izhajam tudi zato, ker je to tisti časovni in končno tudi vsebinski ovir, v katerem sem opravljala svoje terensko delo. Najprej sem skušala spoznati, ugotoviti in razumeti pojave v sodobnem življenju, nato pa sem iskala vzroke in korenine zanje v preteklosti, če so obstajali. Prav tako kot je preteklost vplivala na sedanost, tudi sodobni način življenja pripovedovalcev vpliva na njihov spomin in vrednotenje preteklosti.

3. Spomin na sodobno življenje je še živ, zato njegovo spoznavanje ni vezano le na skope, pogosto nepopolne in s človeškim spominom nepreverljive pisne vire. Zanj obstajajo pisni in ustni viri, ki jih lahko zlasti za današnji čas dopolnimo z lastnim opazovanjem. Kljub vsemu pa obstajajo po številu in obsegu razpoložljivih virov razlike tudi znotraj raziskovanja sodobnosti. Predvsem ustni viri za današnji čas so veliko bolj pestri, raznoliki kot za obdobje pred drugo vojno, saj lahko v raziskavo vključimo po

⁸ Dob, vas, o kateri govorita avtorja, je prav tako kot Globasnica vas v Podjuni na južnem Koroškem v Avstriji. Čeprav se dobljansko narečje v marsičem razlikuje od globaškega, sem navedeno delo lahko uporabila kot primer zapisovanja narečja, zlasti izposojenk iz nemščine, ki jih je v vseh narečjih na južnem Koroškem dosti. (op. av.)

⁹ F. Merkač; M. Jurič: *O vaškem vsakdanu*, str. 6.

¹⁰ S. Kremenšek: *Razkrivanje našega načina življenja*. – V: *Ljudstva sveta* (1980) 6, str. 11.

¹¹ Ko sem vzpostavljala prve stike s pripovedovalci, sem pri posameznikih naletela na odločen odpor proti nekaterim družinam in posameznikom, za katere so menili, naj jih ne obiščem. Njihovo negativno mnenje je temeljilo na drugačnem političnem, ideološkem prepričanju in tudi na drugačni jezikovni usmerjenosti. (op. av.)

poklicu, izobrazbi, starosti raznolike pripovedovalce, ki vsak na svoj način razlagajo življenje, ki ga še živijo. Za raziskovanje predvojnega obdobja pa smo vezani le na spomin starejših, pogosto tudi socialno in poklicno precej izenačenih ljudi, pač na tiste, ki še živijo, se še spomnijo in so pripravljeni govoriti z nami.

Čeprav v delu izhajam iz sodobnega življenja, se ne odpovedujem prejšnjim stoletjem. Prav tako kot je za razkrivanje življenja v nekem okolju pomembna sodobnost, ne moremo in ne smemo popolnoma zanemariti njene preteklosti.

Med dosedanjim delom v vasi sem uspela narediti šele prve korake pri odkrivanju življenja v njej. Po končanem raziskovanju sem spoznala še nekaj neraziskanih vprašanj iz vsakega življenja, ki bi jih bilo v prihodnje smiselno postopoma in sistematično raziskati; postopoma in sistematično zato, da vsebinska širina dela ne bi škodila njegovim globini.

170

1.2. KONSTRUKCIJA ALI REKONSTRUKCIJA?

Namen mojega dela v Globasnici ni bil iskati objektivno resnico o medsebojnih odnosih oziroma sploh o življenju na vasi, ker je teh resnic neskončno, vsaka izmed njih pa je lahko objektivna ali neobjektivna. Čeprav sem že pri določanju vsebinske strukture diplomske naloge upoštevala mnenja Globašanov in čeprav v nalogi navajam veliko njihovih neposrednih pripovedi, je življenje na vasi opisano "skozi" usta Globašanov in "skozi" moje oči. Raziskovalci smo namreč "na neki način obsojeni, da gledamo predstavo glede na svojo epistemološko izbiro in lastno razdaljo do predmeta raziskave".¹²

Pripovedovalce sem predvsem poslušala in pri pogovoru usmerjala. Zavedam se, da z menoj niso spregovorili o vasi tako, kot bi spregovorili z drugimi vaščani ali drugim raziskovalcem (ki bi, na primer, prihajal iz južne Koroške, ki bi bil nemško govoreč ali pa bi govoril slovensko narečje). Pogosto že samo dejstvo, kdo je raziskovalec in od kod prihaja, narekuje odgovore vprašanih.

171

2. POTEK RAZISKOVALNEGA DELA

Raziskavo o Globasnici sem opravljala od oktobra 1993 do septembra 1994. Potekala je po zaporednih raziskovalnih korakih, ki so vsaj okvirno značilni za vsak raziskovalni proces. V nadaljevanju navajam potek celotnega raziskovalnega dela od priprave na sondažno raziskavo do izdelave pisnega izdelka.

PRIPRAVA NA TERENSKO RAZISKAVO

Določitev vsebine raziskave; širša opredelitev raziskovalne teme: prostorska, vsebinska in delno časovna omejitvev.

Z namenom, da bi se čim bolj izognila vnaprejšnjemu kategoriziranju načina življenja v vasi, sem pred prihodom na teren le delno programirala terensko delo in le delno vsebinsko omejila raziskovalno delo. Na ta način sem skušala preprečiti analitski in teoretski vpogled, ki bi se mi lahko porodil ob srečanju s pripovedovalci.

Za raziskavo Globasnice sem se odločila na podlagi pilotne raziskave, s katero sem skušala vsaj delno ugotoviti demografsko strukturo vasi.

Branje etnoloških in drugih besedil in izdelava okvirnega načrta nadaljnjega raziskovanja.

SONDAŽNA RAZISKAVA

Opravila sem trimesečno terensko delo, katerega jedro je bilo opazovanje z udeležbo¹³. V tem času sem zbrala slikovno gradivo ter ustne in pisne vire, ki sem jih neprestano dopolnjevala z opazovanjem vsakdanjega načina življenja. Pisne vire in slikovno gradivo sem zbirala hkrati z ustnimi viri in jih tudi sproti dopolnjevala.

¹² M. Ramšak: Na lovu za spominom. – Glasnik SED 33(1993)3–4, str. 65.

¹³ Več o tej metodi etnološkega raziskovanja obravnava poglavje Opazovanje z udeležbo na terenu kot ena od metod etnološkega raziskovanja na terenu. (op. av.)

Zbiranje ustnih virov

Določitev pripovedovalcev

V začetni fazi terenske raziskave sem o posameznikih zbrala obsežne biografske podatke, ki niso vsebovali le avtobiografskih podatkov in genealogij, temveč tudi podatke o njihovem družbenem položaju in vlogi v lokalni in širši socialni mreži. Na podlagi tako dobljenega "popisa prebivalcev"¹⁴ sem določila manjše vzorce glede na starostno, poklicno, izobrazbeno strukturo prebivalcev, čas njihovega bivanja v vasi, njihov družbeni položaj in vlogo. V vzorec sem zajela predstavnike vseh starostnih, socialnih, premoženjskih, izobrazbenih, poklicnih in drugih skupin v preučevanem okolju. Izogibala sem se kakršnemu koli vnaprejšnjemu kategoričnemu odrekanju pripovedovalcev, saj vsi ne glede na različni ideološki in svetovni nazor, socialni, družbeni in ekonomski položaj predstavljajo Globasnico kot celoto, kot okolje, kjer med prebivalci obstajajo tako kot v vsakem drugem družbenem okolju nasprotja in soglasja, ki jih razdružujejo in povezujejo v celoto, kakršna je Globasnica.

172

Način zbiranja ustnih virov

Ustne vire sem zbirala z usmerjenimi in naključnimi pogovori. Pri sestavi vprašanj sem si pomagala z vprašalnicami ETSEO, ki sem jih na terenu sproti dopolnjevala in prilagajala trenutnemu položaju. Vprašanj nisem brala, temveč sem jih pripovedovalcem zastavljala v prostem in tekočem pogovoru.

Vsakega pripovedovalca sem obiskala večkrat. Prvi pogovor je bil navadno zelo splošen, v njem sem zbrala nekaj osnovnih podatkov o življenjski poti vsakega posameznika, njegovih osebnih nagnjenjih in delu, njegovi vlogi in položaju v družinski skupnosti in širše¹⁵, predvsem pa sem prvi obisk namenila predstavitvi same sebe, svojega dela v Globasnici in končno tudi "dokazovanju", da ne sprašujem "nič takšnega"¹⁶. Po prvem obisku in tudi na podlagi že prej zbranih podatkov sem sestavila vprašalnice, prilagojene vsakemu posamezniku, družini ali hiši. Vsak naslednji pogovor je bil nadgradnja prejšnjega. Podatke sem obdelovala sproti, tako da sem pri naslednjem pogovoru vedela, katera vprašanja so ostala odprta in nedokončana.

Pogovore sem snemala, zapisovala, naključne pogovore pa sem ponavadi po spominu zapisala naknadno v odsotnosti pripovedovalca. Pri izbiri načina "zapisovanja" sem se prilagajala trenutni pogovorni situaciji in želji pripovedovalca. Največ pogovorov sem posnela¹⁷, tako da v delu večino izjav navajam dobesedno po transkripciji posnetega pogovora.

¹⁴ Uradni popis prebivalcev mi zaradi zakona o varovanju osebnih podatkov ni bil dostopen. (op. av.)

¹⁵ Pravzaprav sem dopolnila podatke, ki sem jih o posameznikih zbrala, ko sem določala vzorec raziskave. (op. av.)

¹⁶ Ko sem se s pripovedovalci dogovarjala za prvi obisk, sem ponavadi pri njih naletela na strah pred vprašanji, na katera ne bi znali odgovoriti, ali pred preveč osebnimi vprašanji. Prav zato smo se dogovorili, da bo prvi pogovor neobvezen in zanje predvsem informativen. Ponavadi smo že pri tem prvem obisku dosegli medsebojno zaupanje, ki nam je omogočilo nadaljnje sproščeno in učinkovito (gledano s stališča kvantitete in kvalitete zbranih informacij) komuniciranje. (op. av.)

¹⁷ Posnela sem štirinšestdeset enournih kaset oziroma šestinšestdeset pripovedovalcev. (op. av.)

Zbiranje pisnih virov in kritika pisnih virov

Pisnih virov nisem imela veliko na voljo. Med sondažno raziskavo sem obiskala župnijski, šolski in občinski arhiv, pregledala sem zapisnike in druge dokumente Slovenskega kulturnega društva in drugih vaških društev in organizacij. Zbrala sem nekatere osebne, družinske in druge dokumente, ki so mi jih zaupali pripovedovalci. V Celovcu sem obiskala arhiv Krščanske kulturne zveze, Slovenski znanstveni inštitut, arhiv koroške deželne vlade in zavod za statistiko. Zlasti v arhivu Krščanske kulturne zveze sem dobila bogato dokumentacijo o Globasnici, med drugim tudi vse periodične publikacije, ki so izhajale ali še izhajajo na južnem Koroškem v Avstriji.¹⁸

V globaškem župnijskem arhivu sem pregledala matične knjige, družinske knjige (status animarum) od srede prejšnjega stoletja do danes, popise prebivalcev od začetka tega stoletja do danes in farno kroniko od srede prejšnjega stoletja naprej.

V šolskem arhivu sem dobila šolsko kroniko od leta 1790 naprej. V njej niso le podatki, povezani z delovanjem šole, temveč tudi nekatere zanimivosti iz vaškega življenja v preteklosti in danes.

V občinskem arhivu sem dobila nekaj splošnih podatkov o naselju in občini (lega in ustroj vasi) ter prebivalcih (seznam prebivalcev brez navedbe njihovih poklicov, izobrazbe, stanu in tako dalje).

Dokumentacija o delovanju Slovenskega kulturnega društva je zelo popolna. Društveni zapiski brez vmesnih prekinitev segajo v leto 1903, ko je bilo društvo ustanovljeno.¹⁹

Objavljenih pisnih virov o Globasnici nisem imela na voljo, razen nekaterih, ponavadi skromnih prispevkov v periodičnih in zaključenih publikacijah ter dveh krajših raziskovalnih nalog.

Zbiranje slikovnega gradiva in njegova uporaba pri zbiranju ustnih virov

Ves čas terenskega dela sem zbirala slikovno gradivo in sama fotografirala nekatere vsakdanje, praznične in izjemne dogodke. Zlasti zbrano, že fotografirano gradivo sem uporabila kot pripomoček pri nadaljnjem zbiranju ustnih virov. Uporabila sem ga namreč kot priklic spomina na dogodek, ki ga je fotografija prikazovala. Z večjim številom pripovedovalcev sem se ob fotografiji pogovarjala o istem dogodku.

Opazovanje in dokumentiranje potekata vsak posamezni dan.

Vse zbrano gradivo sem dopolnjevala z opazovanjem. Tekoče dogajanje v vasi in tudi svoje občutke ob njem sem sprti zapisovala v terenski dnevnik²⁰.

Urejanje zbranega gradiva

Gradivo sem že na terenu sprti urejala in dopolnjevala.

¹⁸ Na primer časopise Mir, Koroški Slovenec, Slovenski vestnik, Naš tednik in nekatere druge koroške časopise. V Globasnici izhajata dva časopisa: dvojezični Globaški časopis = Globasnitzer Zeitung in občinski časopis Gemeinde Nachrichten, iz katerih sem lahko razbrala zlasti tekoče dogajanje v vasi. (op. av.)

¹⁹ Slovensko kulturno društvo v Globasnici je eno izmed redkih društev na južnem Koroškem, ki je uspelo ohraniti društveni zapisnik tudi med drugo svetovno vojno. (op. av.)

²⁰ Več o tem glej v poglavju Opazovanje z udeležbo na terenu kot ena od metod etnološkega raziskovanja na terenu. (op. av.)

DOKONČNO OBLIKOVANJE PISNEGA IZDELKA

**Končno, celovito in primerjalno analiziranje zbranih ustnih
in pisnih virov ter slikovnega gradiva**

Izdelava okvirnega izdelka

Nudnje izdelka v vpogled pripovedovalcem

**Dokončna izdelava pisnega izdelka ob upoštevanju pripomb
in želja pripovedovalcev**

174

**2.1. OPAZOVANJE Z UDELEŽBO NA TERENU KOT ENA OD METOD
ETNOLOŠKEGA RAZISKOVANJA**

Glede na namen in vsebino mojega raziskovalnega dela v Globasnici se je metoda, ki jo v literaturi pojmujejo tudi kot "samostojno opazovanje z udeležbo, klinična metoda, stacionarno delo in monotest metoda", pokazala za nujno. Le z neposredno in kontinuirano udeležbo na terenu sem lahko na podlagi lastnega opazovanja odkrila nekatere pojave vaškega družbenega življenja, ki bi mi bili sicer kot občasnemu opazovalcu vasi prikriti. V vasi sem bila prisotna zjutraj, zvečer, ob delavnikih, nedeljah in praznikih, kar mi je omogočilo, da sem opazovala potek življenja v njej in obnašanje vaščanov ob različnih priložnostih. Skušala sem se čim bolj vživeti v življenje opazovane skupnosti in sistematizirati svoje razumevanje načina življenja, s katerim sem se srečala in od katerega me je ločilo drugačno družbeno okolje, iz katerega izhajam. "Ta proces 'učenja nove kulture' moramo pazljivo dokumentirati, ker nam navadno da pomembno izhodišče o vsebini in redu v univerzumu pomenov, ki je lasten preučevanim ljudem."²¹ Svoje sogovornike sem opazovala pri vsakodnevnih rutinskih opravilih, vsakodnevnih družabnih stikih, ob nepričakovanih in prazničnih dogodkih. Potek vsakega posameznega dne v vasi, svoja opažanja in občutke ob njem sem zapisovala v terenski dnevnik, ki mi je pomenil neprecenljiv vir podatkov in neke vrste začetno interpretacijo življenja v Globasnici. Bila sem opazovalec in zapisovalec vaškega dogajanja, poleg tega pa sem si prizadevala, da ne bi ostala le zunanji opazovalec dogodkov, temveč eden od udeležencev v dogajanju. Pomagala sem pri nekaterih sprotnih delih, se udeleževala kulturnih in drugih prireditvev in praznovanj, skoraj vsak večer pa sem preživela z obiskovalci vaše gostilne. Takrat ko sem se pogovarjala s pripovedovalci brez svinčnika, papirja in mikrofona, ko nismo bili več v razmerju pripovedovalec-zapisovalec, ampak enakovredni udeleženci v pogovoru, ki je potekal ob delu ali sproščeno za gostilniško mizo, takrat se mi je življenje v vasi razkrilo v vsej svoji globini in marsikaj skritega mi je bilo zaupanjem dano. Tudi kadar sem prišla v hišo kot "zbiralec podatkov", sem skušala ostati čim bolj nevsiljiv sogovornik, ki predvsem posluša, opazuje in se prilagaja vsakokratni govorni situaciji. Moje raziskovalno delo je torej temeljilo na dolgih pogovorih z ljudmi, s katerimi sem živela in se družila. "Tovrstna raziskovalna strategija poudarja "intersubjektivnost" in priznava spornost "umetnih/prisilnih objektivitacij" človeških odnosov, ki toliko

²¹ R. G. Minnich: Socialni antropolog o Slovencih, str. 25.

družboslovcev obsede pri iskanju "znanstvene" verodostojnosti, in računajo z njo."²²

Besedilu o Globasnici sem dodala nekaj svojega videnja vasi, vendar sem že med terenskim delom nenehno preverjala in kritično razmejevala svoje doživljanje okolja, v katerem sem živela le nekaj mesecev, in doživljanje mojih pripovedovalcev, ki tu živijo stalno.

Če povzamem zgoraj povedano, so prednosti neposrednega opazovanja z udeležbo kot eno od metod etnološkega raziskovalnega dela na terenu naslednje:

1. Ves čas raziskovalnega dela je raziskovalec navzoč na terenu, kar mu omogoča, da lahko opazovano okolje spremlja ob različnih vsakodnevnih in prazničnih dogodkih.

2. Po potrebi se lahko dejavno vključi v preučevano skupnost in tako tudi sam postane eden od udeležencev in oblikovalcev vaškega dogajanja (pomaga pri tekočih delih, sodeluje pri pripravah na najrazličnejše kulturne in druge prireditve, sodeluje pri raznih šegah...).

3. S pripovedovalci lahko doseže sproščene in na obojestranskem zaupanju temelječe odnose, ki jih ne vzdržuje le, kadar pride v hišo kot "pobiralec" podatkov, temveč tudi na ulici, v trgovini, gostilni, skratka, na vsakem koraku vaškega življenja, zato

4. za okolje, v katerem dela in živi, ni več neznan tujec, ki pride, sliši, zapiše in odide ("veni, vidi, vici"), temveč znani tujec, ki v času raziskovalnega dela vsaj do neke mere postane del preučevane skupnosti.

5. Svoja spoznanja in tekoče dogajanje v preučevanem okolju zapisuje v terenski dnevnik, ki predstavlja že prvo interpretacijo preučevanega načina življenja, hkrati s tem pa lahko koristi kot opora pri nadaljnjem celovitem analiziranju dogajanja v preučevanem okolju.

6. Že med terenskim delom lahko vsaj v grobem **strne** svoja dognanja in ugotovitve in jih **kritično ovrednoti**, tako da jih posreduje v vpogled pripovedovalcem, ki za to pokažejo pripravljenost; prav tako je primerno, da že dokončano raziskovalno nalogo oziroma delo ponudi v ponovni vpogled in upošteva povratne informacije "terena".

Takšen način dela zahteva od raziskovalca veliko mero prilagajanja življenjskemu ritmu naselja, vendar šele ko z "njimi" zjutraj vstajaš, deliš delovni teden, preživljaš prosti čas in razpravljaš o aktualnih političnih temah in dvojezičnih krajevnih napisih, začneš predvidevati, za kaj v njihovem življenju pravzaprav gre. Ali kot je zapisala Marija Makarovič: "...saj anketa in intervju dajeta le vsebinski okvir, opazovanje z udeležbo pa tudi globino."²³

2.2. PODATKI ZAUPNE VSEBINE

Vsakokrat ko se podam na teren, se znova sprašujem, kako globoko smem s svojimi vprašanji poseči v življenje in osebnost pripovedovalcev ter kaj smem zapisati in kaj moram zadržati zase. Včasih mi pri iskanju odgovora na vprašanje, kaj smem in česa ne, pomagajo že sami pripovedovalci s tem, ko me opozorijo, da želijo, da nekaj ostane le

²² R. G. Minnich: Socialni antropolog o Slovencih, str. 22.

²³ M. Makarovič: Neposredno opazovanje z udeležbo kot ena od metod etnološkega raziskovanja na terenu. – Glasnik SED 16(1976)3, str. 49–51.

zame. Pogosto pa sem pri odločanju o količini in vsebini zapisanega prepuščena sami sebi. Glede na to, da sem večino pogovorov v Globasnici snemala in da je pogovor ponavadi potekal tekoče in brez zadržkov, pripovedovalcev nisem sproti prekinjala z vprašanji, kaj smem zapisati in kaj moram obdržati zase. O vsebini zapisanega sem presodila sama. Da pa bi le zavarovala vprašane pred svojimi morebitnimi nepravilnimi odločitvami, sem ohranila njihovo popolno anonimnost. Ob navedbah njihovih izjav torej ne navajam njihovih osebnih podatkov (na primer imen, priimkov, naslovov, letnic rojstva in tako dalje). Za popolno anonimnost izjav sem se odločila, ker menim, da v tako majhnih in določenih raziskovalnih enotah, kakršna je Globasnica, že navedba starosti, poklica in drugih osebnih podatkov, čeprav brez imena in priimka, lahko pomeni razkritje nosilca izjave. Kljub temu pa posamezne pripovedi nisem pustila "lebdeti v zraku", temveč sem jih za lastne potrebe uvrstila in analizirala glede na pripovedovalčevo starost, spol in položaj v družbi. Kadar in če sem pogovore snemala, sem za vsako posneto kaseto posebej zapisala poglobitve podatke o pripovedovalcu in vsebini posnetka. O tistih, ki jih nisem snemala, sem vodila posebno evidenco v terenskem zvezku, kamor sem zapisovala tudi njihove izjave.

Pripovedi in izjave posameznikov so pogosto odsev poklicnega, izobrazbenega in socialnega položaja, ki ga v družbi zavzemajo vprašani in njihove družine. Če torej želimo neko pripoved ustrezno umestiti v določen prostor in čas, moramo med drugim spoznati tudi socialnoekonomsko vlogo njenega nosilca.

Čeprav v delu ne navajam osebnih podatkov o pripovedovalcih, menim, da posamezni citati niso nič manj povedni, kot če bi jih navedla. Pomembna je namreč njihova vsebina, ki sem jo glede na biografske lastnosti vsakega posameznega pripovedovalca uvrstila na ustrezno mesto v knjigi in jo v skladu z njimi tudi interpretirala.

3. CILJ IN NAMEN

Glede na zgoraj povedano je bil namen mojega raziskovalnega dela v Globasnici naslednji:

1. S prikazom vsakokratnih situacij in oblik medsebojnih odnosov, njihovega spreminjanja in ohranjanja v prostoru in času, ob upoštevanju poglobitvenih družbenih in drugih dejavnikov, ki vplivajo na njihovo ustvarjanje, ohranjanje in spreminjanje, predstaviti prevladujoč način življenja na vasi.

2. Spoznati in nakazati vzporednice med širšim družbenopolitičnim dogajanjem in življenjem v Globasnici, prav tako ugotoviti pomen in položaj Globasnice v tem širšem dogajanju.

3. Ob konkretnem primeru preučevane vasi sem se želela praktično seznaniti z načinom in potekom raziskovanja lokalno in časovno določenih enot. Izkušnje, ki sem jih pri tem pridobila, navajam v pričujočem prispevku.

VIRI IN LITERATURA

- KREMENŠEK, S.: Etnološki razgledi in dileme 2. – Ljubljana : Filozofska fakulteta, 1985.
 KREMENŠEK, S.: Razkrivanje našega načina življenja. – V: Ljudstva sveta (1980) 6, str. 11.

- MAKAROVIČ, M.: Neposredno opazovanje z udeležbo kot ena od metod etnološkega raziskovanja na terenu . – Glasnik SED 16 (1976) 3, str. 49–51.
- MERKAČ, F., JURIČ, M.: O vaškem vsakdanu . – Klagenfurt = Celovec : Slovenski znanstveni inštitut : Drava, 1984.
- MINNICH, R. G.: Socialni antropolog o Slovencih : Zbornik socialnoantropoloških besedil . – Ljubljana : Slovenski raziskovalni inštitut – SLORI : Amalietti, 1993.
- RAMŠAK, M.: Na lovu za spominom . – V: Glasnik SED S33 (1993) 3–4, str. 63–69.
- RAVNIK, M.: Galjevica . – Ljubljana : Partizanska knjiga, 1981.
- SKETELJ, P.: Na stičišču dveh kultur : Med delovnim in prostim časom v Globasnici. – Celovec : Krščanska kulturna zveza : Narodopisno društvo Urban Jarnik, 1995.

BESEDA O AVTORICI

Polona Sketelj, diplomirana etnologinja in diplomirana bibliotekarka, od aprila 1996 kustodinja za ruralno gospodarstvo v Slovenskem etnografskem muzeju.

Od leta 1991 raziskuje različna vprašanja življenja Slovencev na južnem Koroškem v Avstriji. Med objavljenimi članki in razpravami, ki jih posveča omenjeni vsebini, sta pomembnejši deli: *Na stičišču dveh kultur: Med delovnim in prostim časom v Globasnici* (Celovec, 1995) in *Knjige in koroški Slovenci* (Celovec 1996).

ABOUT THE AUTHOR

Polona Sketelj, a graduated ethnologist and librarian, was appointed curator of rural economy in the Slovene Ethnographic Museum in April 1996.

From 1991 she has been researching various issues concerning the life of the Slovenes in South Carinthia, Austria. Among the articles and discussions she dedicated to these issues two are of major importance: *At the junction of two cultures: Work and leisure in Globasnica* (Celovec/Klagenfurt 1995) and *Books and the Carinthian Slovenes* (Celovec/Klagenfurt 1996).

SUMMARY

THE PROCESS OF THE RESEARCH WORK IN THE VILLAGE OF GLOBASNICA, SOUTH CARINTHIA, AUSTRIA

From an idea to a book

The article is a critical analysis of the research work I carried out in the village of Globasnica in the Valley of Podjuna (South Carinthia, Austria) in 1993. The research was part of my degree dissertation at the Department of Ethnology and Cultural Anthropology in Ljubljana, and was published as a book entitled : *At the junction of two cultures: Work and leisure in Globasnica*. My first encounter with the village of Globasnica and its people took place in a meeting of the Slovene Cultural Society. This first meeting with the people of Globasnica set the course for my further work. Quite a number of people had come to the meeting and they told me about a series of wishes they had prepared, referring to a number of issues from their everyday life which had not been studied yet

and which they considered to be worth researching. I then decided that the essential framework of my research might as well be determined by those who live a life I myself could only observe and try to understand. The contents of the research on Globasnica were thus set by the village people themselves, though I, of course, adapted them and gave them their final form. The issues the people of Globasnica mentioned were in general social themes, such to which ethnological systems refer to as social culture. My own observations soon confirmed that it were precisely these social themes which prevailed in the life of the people I contacted and I therefore elected them to form the essential framework of my book on Globasnica. I was also interested in particular situations and forms of mutual relations, how these relations changed or remained the same in space and time, and in the principal social and other conditions affecting the creation, preservation and alteration of these relations. Though my major attention went to issues related to social culture I did not at any time ignore the phenomena of material and spiritual culture, but treated them together with other elements which influence(d) the social relations in the village. By presenting the whole variety of social relations I wanted to highlight the prevalent way of living in exactly determined frameworks of time and place. The book consists of two basic parts. The first deals with the changes in the social and economic image of the village, the basic sources of income, the way of acquiring material goods and with the social relations deriving from these elements. The second part of the book describes those formal and informal contacts between the villagers which are not based on how they make a living. This is the reason that the subtitle of the book is *Work and Leisure in Globasnica*. And why the title "*At the junction of two cultures*"? I did not research Globasnica only because of the conditions the title implicates but I rather selected the village as a illustration of the way of living which is characteristic of the way of living in similar villages in the Valley of Podjuna or indeed in the entire territory of South Carinthia. The purpose of my research in Globasnica was not to search for unique, locally limited and singular phenomena but to present one of the ways of living in a certain space (what I have in mind is the territory of South Carinthia in Austria) and time. The research on Globasnica ran according to a sequence of research procedures which are at least basically common to all research projects. I first carried out three months of field research, focusing on observation and participation. During the field work I gathered pictorial material, written and oral sources, completing them regularly with my current observations from everyday life. The principal goals of my research work in Globasnica were :

To present particular situations and forms of mutual relations, how they change or remain unchanged in space and time, taking into account the principal social and other conditions affecting the creation, preservation and alteration of these relations and, finally, present the prevalent way of living in the village;

To establish or at least indicate the phenomena common to the broader social and political events and to life in Globasnica;; to establish the significance and position of Globasnica in these events.

To acquire - through the actual research of a village - practical experience of the process of researching units which are determined in space and time. The experiences I acquired in this process are recorded in the article : *The course of the research work in the village of Globasnica, South Carinthia, Austria*, subtitled *From an idea to a book*.

RÉSUMÉ

LE DÉROULEMENT DES TRAVAUX DE RECHERCHE DANS LE VILLAGE DE GLOBASNICA EN CARINTHIE DU SUD

De l'idée au livre

L'article est une analyse critique des travaux de recherche réalisés en 1993 dans le village de Globasnica à Podjuna en Carinthie du Sud, en Autriche. Le résultat de cette recherche, c'est le mémoire de diplôme que j'ai soutenu au Département d'ethnologie et d'anthropologie culturelle à Ljubljana, ainsi que le livre intitulé *Au contact des deux cultures*, avec le sous-titre: *Entre le travail et le loisir à Globasnica*. J'ai rencontré pour la première fois Globasnica et ses habitants à la réunion de l'Association culturelle slovène, et cette rencontre a été essentielle pour la suite de mon travail. A cette occasion, un certain nombre de villageois ont exprimé leur souhait de traiter certaines questions qu'ils avaient déjà formulées et qui demeuraient ouvertes. C'étaient des questions sur leur vie quotidienne qui, selon eux, méritaient d'être étudiées. Je me suis dit: pourquoi ne pas déterminer le cadre de ma recherche avec des gens, dont je peux seulement observer et essayer de comprendre la vie. C'est ainsi que les habitants de Globasnica ont fait l'objet de mes recherches. Quant à moi, je leur ai ajusté la forme définitive. Dans ce qu'ils racontaient on a pu distinguer surtout des thèmes sociaux qui dans la systématisation ethnologique font partie de la culture sociale. Peu à peu, je me suis aperçu que les thèmes sociaux dominaient le discours de mes interlocuteurs et je les ai choisis comme contenu du livre sur Globasnica. Ce qui m'intéressait, c'était les situations quotidiennes et les formes de réciprocité relationnelle, leurs changements et leur permanence dans le temps et l'espace, et les principaux facteurs sociaux et autres qui influencent leur apparition, leur conservation et leurs changements. Malgré le fait que j'ai mis au premier rang les thèmes du domaine de la culture sociale, je n'ai pas renoncé complètement et d'avance aux phénomènes de la culture matérielle et spirituelle.

Je les ai traités avec les autres facteurs qui ont influencé ou bien qui influencent toujours les relations sociales dans le village. J'ai voulu démontrer le mode de vie prédominant dans les cadres d'un temps et d'un lieu déterminés, avec la présentation des différentes formes des relations sociales. Le livre se compose de deux parties principales. La première partie traite les changements de l'image socio-économique du village, les sources principales de survie, le mode d'acquisition des biens matériels et les relations sociales, qui se forment sur cette base. La deuxième partie du livre démontre les contact formels et informels entre les villageois, qui ne se fondent pas sur l'acquisition des moyens de base pour la survie. C'est la raison pour laquelle le livre porte le sous-titre *Entre le travail et le loisir à Globasnica*. Et pourquoi *Au contact des deux cultures*? Je n'ai pas étudié Globasnica pour elle-même, je l'ai traitée comme exemple de mode de vie, symptomatique du mode de vie dans les villages pareils à Podjuna, voire au territoire entier de la Carinthie du Sud. En fait, le but de mon travail à Globasnica n'était pas de chercher les phénomènes uniques, ou localement délimités. J'ai voulu montrer une façon de vivre dans un espace (région de la Carinthie du Sud en Autriche) et dans un temps. Les recherches à Globasnica se sont déroulées selon les étapes successives de la recherche propres au travail de recherche en général. J'ai effectué trois mois de travail sur le terrain,

dont le but central était l'observation tout en participant. Lors de ce travail, j'ai rassemblé le matériel photographique, ainsi que les sources orales et écrites. Je les ai complété sans cesse par des observations sur la vie quotidienne. Le but de mon travail de recherche à Globasnica était le suivant:

Démontrer le mode de vie prédominant du village avec la description des situations habituelles et les formes de réciprocité relationnelle, leurs changements et leur conservation dans l'espace et le temps, en tenant compte des facteurs sociaux et autres, qui influencent leur apparition, conservation et changements.

Connaître et tracer les parallèles entre un contexte socio-politique plus large et la vie à Globasnica, ainsi que trouver le rôle et la position de Globasnica dans ce contexte.

180

Dans le cas concret du village étudié, j'ai voulu faire la connaissance concrète du mode et du déroulement de la recherche des unités localement et temporairement délimités. Les expériences que j'ai acquises sont décrites dans *Le déroulement du travail de recherche dans le village Globasnica en Carinthie du Sud en Autriche*, sous-titre: *De l'idée au livre*.